

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN MALİ YARDIMLARINDAN BÖLGESEL KALKINMA DESTEKLERİ

I. GİRİŞ

Avrupa kıtasında barışı sağlamak ve ekonomik yapıyı geliştirmek üzere kurulan Avrupa Birliği (AB), çok boyutlu politikalar uygulamıştır. Bu çerçevede yaptığı mali yardımlara bir taraftan üye ülkelerin ekonomik olarak birbirlerine yakınlaşması, diğer taraftan aday ve potansiyel aday ülkelerin üyeliğe hazır hale gelmeleri hedeflenmiştir.

AB'nin mali yardımları 2007 yılı öncesinde özel amaçlı mali yardım anlayışı çerçevesinde şekillenirken, bu yardımların 2007-2013 dönemini kapsayacak biçimde değiştirilmesi ile farklı bir boyut kazanmıştır. Bahsi geçen önceki dönemde PHARE, ISPA, SAPARD, Türkiye İçin Katılım İşbirliği gibi farklı programlar uygulanmıştır. Bu yardımların tamamı 2007-2013 döneminden itibaren kaldırılarak Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (Instrument for Pre-Accession Assistance - IPA) adı altında toplanmıştır.

IPA kapsamındaki mali yardımlar, I. Geçiş Yardımları ve Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi, II. Sınır Ötesi İşbirliği, III. Bölgesel Kalkınma, IV. İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi ve V. Kırsal Kalkınma olmak üzere beş ana bileşen altında toplanmıştır.¹ Bu bileşenlerden Bölgesel Kalkınma Bileşeni de; Ulaştırma, Bölgesel Rekabet Edilebilirlik ve Çevre alt bileşeninden meydana gelmektedir.

Bu çalışmada, AB'nin yeni mali yardım aracı IPA'nın üçüncü bileşeni olan Bölgesel Kalkınma altındaki yardımların yapısı, hangi konularda ve nasıl yardım sağlanabileceği üzerinde durulacaktır.

II. KATILIM ÖNCESİ MALİ YARDIM ARACI

IPA'nın oluşturulması ve işleyişi ile ilgili olarak iki temel düzenleme bulunmaktadır. Bunlar, çerçeve düzenleme olan 17 Temmuz 2006 tarihinde Konsey tarafından kabul edilen "1085/2006 sayılı IPA Tüzüğü" ve IPA'nın kapsamı, içeriği, mekanizması, aktörleri ve uygulanması konularında ayrıntılı hükümler içeren 12 Haziran 2007 tarihinde Komisyon tarafından kabul edilen "1085/2006 sayılı Konsey Tüzüğü'nün Uygulanmasına İlişkin 718/2007 sayılı IPA Uygulama Tüzüğü" dür.

Mali yardımların kullanılabilmesi için yararlanıcı ülkelerin oluşturması gereken idari yapılardan olan Program Otoriteleri, her bir bileşen ve alt bileşen bazında farklı kurumlar olarak belirlenmiştir. Bölgesel Kalkınma bileşeni altında, Ulaştırma alt bileşeninin Program Otoritesinin Ulaştırma Bakanlığı, Çevre alt bileşeninin Program Otoritesinin Çevre ve Orman Bakanlığı ve Bölgesel Rekabet Edilebilirlik alt bileşeninin Program Otoritesinin ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı olarak belirlendiği görülmektedir.

¹ Katılım Öncesi Mali Yardım Aracını (IPA) oluşmasına ilişkin 17 Temmuz 2006 tarihli ve 1085/2006 sayılı Konsey Tüzüğü, 3. madde

IPA sisteminde Program Otoritesi olan Bakanlıklar ilgili bileşenler itibariyle tahsis edilen AB fonlarının kullanılması ile ilgili müdahale alanları, bu alanlara yönelik faaliyetleri tanımlayan, bu kapsamda oluşturulan mekanizmaları, izleme ve değerlendirme süreçleri ortaya koyan Operasyonel Programlar hazırlayacaklardır. Bu belgelerin AB tarafınca hazırlanan ve temel parametreleri ortaya koyan “Çok Yıllı İndikatif Planlama Dokümanı – MIPD” ve Bölgesel Kalkınma ve İnsan Kaynakları Geliştirilmesi Bileşenleri sektörel koordinatörü olan Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan “Stratejik Çerçeve Uyum Belgesi – SCF” ile uyumlu olarak hazırlanması gerekmektedir.

Program Otoriteleri tarafından ilgili Operasyonel Programlar hazırlanmış olmakla birlikte uygulama, Ülkemiz tarafından oluşturulan idari yapıların IPA Uygulama Tüzüğü hükümlerine göre akredite edilmesi, ülkemiz ve AB arasında IPA'nın tüm bileşenlerine ilişkin Çerçeve Anlaşma ve Finansman Anlaşmanın imzalanması sonrasında başlayacaktır. Ancak ilgili Program Otoriteleri hali hazırda proje çağrılarını yapmakta ve topladıkları projeleri değerlendirme çalışmalarını sürdürmektedirler.

III. BÖLGESEL KALKINMA BİLEŞENİ YARDIMLARI

IPA Uygulama Tüzüğü'ne göre, bölgesel kalkınma bileşeni altında faaliyetlere üç önceliğe göre destek verilebilecektir. Bunlardan ilki, özellikle ulusal ağlar arasındaki ve ulusal ve Trans-Avrupa ağları arasındaki ara bağlantı ve birlikte çalışılabilirlik özelliklerine sahip taşıma altyapısı; ikincisi, atık idaresi, su kaynağı, kentsel atık sular ve hava kalitesi, kirlenmiş alan ve toprağın rehabilitasyonu, enerji etkinliği ve yenilenebilir enerji adı altında çevresel fayda sağlayan ve istikrarlı kalkınmayla ilgili alanlara ilişkin çevresel tedbirler; üçüncüsü, bölgesel rekabeti, verimli bir ortamı geliştiren ve sürdürülebilir istihdamın oluşmasını ve korunmasını teşvik eden faaliyetlerdir.²

Bu çerçevede, bölgesel kalkınma bileşeni kapsamında oluşan alt bileşenler, ulaştırma, çevre ve bölgesel rekabet edebilirlik olarak ortaya çıkmaktadır. Bunlardan bölgesel rekabet edebilirlik alt bileşenine kamu kuruluşları dışında kuruluşlar da başvurabileceği ve küçük miktarlarda projeler üretilebileceği için bu alt bileşen üzerinde daha fazla durulacak, çevre ve ulaştırma alt bileşenleri hakkında genel bilgiler verilmesi ile yetinilecektir.

Bölgesel kalkınma bileşeninde, bir dizi çalışma, faaliyet veya hizmetlerden oluşan, bir ekonomik veya teknik yapıya sahip kesin bir görevi başarıyla tamamlamayı amaçlayan ve toplam maliyeti 10 milyon Euro'yu geçen temel projeler olabilecektir. Bunların dışındaki projeler için çağrıya çıkılacak ve Program Otoriteleri tarafından belirlenen ve çağrılarla birlikte açıklanacak olan seçim kriterleri uygulanacaktır.

III.1. BÖLGESEL REKABET EDEBİLİRLİK ALT BİLEŞENİ YARDIMLARI³

Program Otoritesi olan Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan ve AB Komisyonu tarafından kabul edilen Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programında 2 temel

² Katılım Öncesi Mali Yardım Aracını (IPA) oluşturan 1085/2006 sayılı Konsey Tüzüğü'nün Uygulanmasına İlişkin 12 Haziran 2007 tarihli ve 718/2007 sayılı Komisyon Tüzüğü, 147. madde

³ Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı

öncelik bulunmaktadır. Birinci öncelik, **iş ortamının iyileştirilmesi** olarak belirlenmiş olup bu öncelik altında desteklenecek 4 faaliyet alanı (tedbir) bulunmaktadır. Bu tedbirler;

1. Sanayi altyapısının geliştirilmesi,
2. Finansal araçların oluşturulması ve geliştirilmesi,
3. AR-GE, inovasyon, teknoloji ve bilgi toplumu altyapısının geliştirilmesi,
4. Turizm altyapısı ile tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin iyileştirilmesidir.

Operasyonel Programın ikinci önceliği **işletme kapasitelerinin artırılması ve girişimciliğin desteklenmesi** olup bu öncelik kapsamında desteklenecek 2 faaliyet alanı (tedbir) bulunmaktadır. Bu tedbirler;

1. İşletmelere temel bilgi, danışmanlık ve yatırım desteği sağlanması,
2. Sanayi alanında işbirliğinin güçlendirilmesidir.

Programın öncelik ve tedbirleri bazında desteklenebilecek gösterge niteliğindeki faaliyetler aşağıdaki gibidir:

1.1. Sanayi altyapısının geliştirilmesi;

- KOBİ'lerin ortak kullanımına yönelik sosyal, teknik, imalat, depolama ve ICT tesislerinin kurulması, iyileştirilmesi ve tefrişatı ile makine ve ekipman tedariki,
- Tek durak ofisleri ile bilgi ve danışmanlık merkezleri, vb. kurulması, iyileştirilmesi ve tefrişatı,
- İŞGEM'ler ve benzeri KOBİ ve iş destek merkezlerinin kurulması, iyileştirilmesi ve tefrişatı,
- Sanayi alanlarının içerisi veya çevresi ile havaalanları, limanlar, ana ulaşım aksları ve benzeri uygun lokasyonlarda ortak ticari kullanıma yönelik lojistik merkezlerinin kurulması.

1.2. Finansal araçların oluşturulması ve geliştirilmesi;

- Hedef bölgedeki işletmelere uygun finansal mekanizmaların tanımlanmasına yönelik ihtiyaç analizi çalışması,
- Kredi garanti fonları, mikro kredi fonları ve çekirdek ve start-up sermayesi gibi risk sermayesi fonları dahil olmak üzere sermaye tedariki fonlarının ve diğer finansal enstrümanların kurulması ve/veya sermaye desteği,
- Gerektiğinde, desteklenen fonlara erişimi artırmak amacıyla projenin bir bileşeni olarak finansal araçların görünebilirlik araçları ve bilgilendirme kampanyaları vasıtasıyla tanıtımı,
- Bu tedbir altında yürütülen projeler gerektiğinde faydalanıcılara yönelik danışmanlık hizmetleri ile tanıtım ve ağ oluşumu faaliyetlerini kapsayacaktır.

1.3. AR-GE, inovasyon, teknoloji ve bilgi toplumu altyapısının geliştirilmesi;

- Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (TGM), Teknoloji Geliştirme Merkezleri (TEKMER), Duvarsız Teknoloji İnkübatörleri, Kuluçka Merkezleri, Teknoloji Transfer Merkezleri, Mükemmeliyet Merkezleri ve benzeri Ar&Ge, teknoloji ve inovasyon yapılarının kurulması iyileştirilmesi ve modernizasyonu,

- Ar-Ge, teknoloji transferi ve bilgi-iletişim teknolojilerinin ticari kullanımına yönelik kamu kuruluşları ve kar amacı gütmeyen diğer kuruluşlar tarafından yürütülen faaliyetler ile kamu, üniversiteler, Ar-Ge merkezleri ve işletmeler arasındaki ortak ağların, kümelenmelerin ve teknoloji platformlarının oluşturulması ve geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi,
- TGB'ler, TEKMER'ler, üniversiteler ve diğer uygun alanlarda laboratuvarlar, atölyeler, makine ve ekipmanlar, eğitim tesisleri vb gibi sosyal, teknik ve üretim tesislerinin kurulması ve modernizasyonu,
- TGB'ler, TEKMER'ler, üniversiteler ve benzeri alanlarda tek durak ofisleri, bilgi, danışmanlık, patent ofisleri ve diğer uygun ortak hizmet yapılarının oluşturulması,
- Faaliyetin hedef bölgenin rekabet gücünü desteklemesi koşuluyla, hedef bölge dışında yürütülen faaliyetler ve yatırımların desteklenmesi.

1.4. Turizm altyapısı ile tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin iyileştirilmesi;

- Turizm alanlarının canlandırılma ve peyzaj ve diğer altyapı destekleri ile iyileştirilmesi,
- Turizm bilgi tesisleri ve merkezlerinin kurulması ve tefrişatı,
- Kamu kuruluşlarının ve kar amacı gütmeyen kuruluşların her türlü bilgi ve iletişim araçlarını kullanması yoluyla tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin desteklenmesi,
- Festivaller, sergiler ve fuarlar gibi yerel turistik organizasyonların desteklenmesi,
- Ulusal ve uluslararası seminerlerin, kongrelerin düzenlenmesinin ve ulusal ve uluslararası fuarlara katılımın desteklenmesi.

2.1. İşletmelere temel bilgi, danışmanlık ve yatırım desteği sağlanması;

- Kamu kuruluşları ve kar amacı gütmeyen kuruluşların, başta yeni kurulan işletmeler olmak üzere KOBİ'lere temel bilgi desteği sağlamak üzere hazırladıkları projelerin desteklenmesi,
- Başta yeni kurulan işletmeler olmak üzere KOBİ'lere danışmanlık desteği sağlanması,
- Başta yeni kurulan işletmeler olmak üzere KOBİ'lere sağlanacak danışmanlık desteği vasıtasıyla Tedbir 1.2. kapsamında sağlanacak finansmana erişimin artırılması.

2.2. Sanayi alanında işbirliğinin güçlendirilmesi;

- Kamu kurumları ve kar amacı gütmeyen kuruluşların kümelenme, ağ oluşumu ve işbirliğine yönelik faaliyetler konusundaki temel bilgi desteği ve danışmanlık faaliyetlerinin desteklenmesi,
- Kamu kurumları ve kar amacı gütmeyen kuruluşların saha çalışmaları, tanımlama, ihtiyaç analizleri, kümelenme ve ağ oluşumu analizleri ve haritalarının oluşturulması ve kümelenme ve ağ oluşumu yol haritalarının hazırlanmasına yönelik faaliyetlerinin desteklenmesi,
- Mevcut ve potansiyel kümelenmeler, ağ oluşumları, sektörel dernekler ve benzeri işbirliği mekanizmalarının ortak faaliyet ve yatırımlarının finansmanına yönelik doğrudan destekler.

Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı kapsamında sunulan yardımdan kişi başı milli gelir seviyesi ülke ortalamasının % 75'inin altında kalan bölgelerimiz

yararlanabilecektir. Bu yaklaşım çerçevesinde, aşağıdaki 12 Düzey II Bölgemiz (43 il) söz konusu yardımlardan yararlanabilecektir.

- TR-A1 (Bayburt, Erzincan, Erzurum)
- TR-A2 (Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars)
- TR-B1 (Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli)
- TR-B2 (Bitlis, Hakkâri, Muş, Van)
- TR-C1 (Adıyaman, Gaziantep, Kilis)
- TR-C2 (Diyarbakır, Şanlıurfa)
- TR-C3 (Batman, Mardin, Siirt, Şırnak)
- TR-63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)
- TR-72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)
- TR-82 (Çankırı, Kastamonu, Sinop)
- TR-83 (Amasya, Çorum, Samsun, Tokat)
- TR-90 (Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon)

Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı kapsamında sunulan yardımlardan kişi başı milli gelir seviyesi ülke ortalamasının % 75'inin altında kalan tüm bölgelerimizin yararlanabilmesine karşın, bu bölgeler içerisinde belirlenen 15 il Cazibe Merkezi olarak değerlendirilecek ve buralara ağırlık verilecektir. Bu çerçevede, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanan Stratejik Çerçeve Belgesi'nde öngörülen yaklaşıma uygun olarak, Operasyonel Program bütçesinin %70-80'inin 15 Cazibe Merkezinde kullanılması öngörülmektedir.

Yukarıdaki 43 il arasından Cazibe Merkezi olarak; Kahramanmaraş, Gaziantep, Samsun, Diyarbakır, Kastamonu, Şanlıurfa, Malatya, Erzurum, Elazığ, Batman, Trabzon, Van, Kayseri, Kars ve Sivas illeri belirlenmiştir.

Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı yardımlarından aşağıdaki kurum ve kuruluşlar yararlanabilecektir:

- Kamu Kurumları ve Birlikleri,
- Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ve Teknoloji Geliştirme Merkezleri Yönetimleri,
- Ulusal ve Bölgesel Sanayi ve Ticaret Odaları,
- Belediyeler,
- Sektörel Birlikler, Dernekler, Vakıflar ve Kooperatifler
- Üniversiteler,
- Bilimsel Kuruluş ve Araştırma Merkezleri,
- Kar Amacı Gütmeyen Organizasyonlar,
- Kalkınma Ajansları, Hizmet ve Kalkınma Birlikleri,
- İl Özel İdareleri,
- Kredi garanti, mikro kredi ve öz finansman fonları
- Sanayi ağları ve kümelenmeler,
- İşletmeleri Temsil Eden Kuruluşlar.

Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı kapsamında kullanılacak AB kaynakları yanında eş finansman olarak belirli bir oranda (minimum % 25) ulusal katkı sağlanması

gerekmektedir. Ulusal katkıyla birlikte Program kapsamında toplam 187 Milyon Euro yardım sağlanacak olup yıllara göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

	2007	2008	2009	TOPLAM
AB Mali Yardımı	41,9	43,5	54,8	140,2
Ulusal Katkı	14,0	14,5	18,3	46,8
T OPLAM	55,9	58,0	73,1	187,0

Program kapsamında sunulan projeler Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca oluşturulacak ve ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin yer alacağı Proje Seçim Komiteleri tarafından değerlendirilecektir. Bu Komiteler, belirlenen kriterler çerçevesinde finanse edilebilecek projelere ilişkin bir rapor hazırlayacak ve Bakanlık tarafından desteklenecek projeler seçilecektir. Son aşamada ise, Türk tarafının üzerinde mutabık kaldığı proje paketi AB tarafı ile müzakere edilecektir.

III.2. ÇEVRE ALT BİLEŞENİ YARDIMLARI⁴

Avrupa Birliği'nin ilkeleri ve politikaları doğrultusunda Türkiye'nin çevre sektöründeki performansının geliştirilmesine yardım etmesi amaçlanarak Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan ve AB Komisyonu tarafından kabul edilen Çevre Operasyonel Programında 2 temel öncelik bulunmaktadır. Birinci öncelik, **iyileştirilmiş su temini, kanalizasyon ve atık su arıtma hizmetlerinin geliştirilmesi** olarak belirlenmiş olup bu öncelik altında desteklenecek 2 önlem bulunmaktadır. Bu önlemler;

1. İçme suyu teminindeki kalitenin iyileştirilmesi,
2. Alıcı su ortamlarının kalitesinin iyileştirilmesi.

Operasyonel Programın ikinci önceliği **iyileştirilmiş entegre katı atık yönetiminin geliştirilmesi** olup bu öncelik kapsamında desteklenecek 1 önlem bulunmaktadır. Bu önlem;

1. Geri dönüştürülen atıkların miktarının artırılması ve nihai bertarafın iyileştirilmesi.

Programın öncelik ve tedbirleri bazında desteklenebilecek faaliyetlerin niteliklerine bakıldığında; 1.1. Su teminindeki kalitenin artırılması ile nüfus için yeterli miktarda ve sağlıklı içme suyu temin edilebilmesi, kaçaklardan ve diğer kaynaklardan su kaybının azaltılması amacıyla içme suyu dağıtım şebekelerinin, su depolama ve arıtma tesislerinin iyileştirilmesi düşünülmektedir. 1.2. Alıcı su ortam kalitesinin iyileştirilmesi ile atıksu ve yağmur suyu toplanmasını ve arıtma tesislerini iyileştirerek, yüzey ve yer altı sularındaki kirlilik yükünü azaltmak ve su dağıtım sistemlerini potansiyel bulaşmalardan korumak amaçlanmaktadır. 2.1. Geri dönüşüm miktarının artırılması ve nihai bertarafın iyileştirilmesi ile güvenli nihai bertaraf tesislerinin kurulması, eski depolama sahalarının rehabilitasyonu ve kapatılması için gerekli mali kaynakların temin edilmesi hedeflenmiştir.

Çevre Operasyonel Programı yardımlarından aşağıdaki kurum ve kuruluşlar yararlanabilecektir:

⁴ Çevre Operasyonel Programı

- Çevre ve Orman Bakanlığı,
- Belediyeler ve belediye birlikleri,
- İl Özel İdareleri.

Çevre Operasyonel Programı kapsamında kullanılacak AB kaynakları yanında yine eş finansman olarak ulusal katkı sağlanması söz konusudur. Ulusal katkıyla birlikte Program kapsamında toplam 272 Milyon Euro yardım sağlanacak olup yıllara göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

	2007	2008	2009	TOPLAM
AB Mali Yardımı	67,0	69,5	67,6	204,1
Ulusal Katkı	22,3	23,1	22,5	68,0
T OPLAM	89,3	92,6	90,1	272,1

Program kapsamında sunulan projeler Çevre ve Orman Bakanlığı'nca proje seçim kriterlerine uygun olarak değerlendirilecektir.

III.3. ULAŞTIRMA ALT BİLEŞENİ YARDIMLARI⁵

Etkin ve dengeli bir ulaşım sistemi oluşturmak ve gelecek Trans-Avrupa Şebekeleri üzerinde emniyet ve karşılıklı işletilebilirliği sağlamak için ülkenin ulaşım altyapısını iyileştirmek amacıyla Ulaştırma Bakanlığı tarafından hazırlanan ve AB Komisyonu tarafından kabul edilen Ulaştırma Operasyonel Programında 2 temel öncelik bulunmaktadır. Birinci öncelik, **demiryolu altyapısının iyileştirilmesi** olarak belirlenmiş olup bu öncelik altında desteklenecek 1 tedbir bulunmaktadır. Bu tedbir;

1. Gelecek Trans-Avrupa Şebekesi üzerinde yer alan veya mevcut Trans-Avrupa Şebekeleri ile bağlantı sağlayan demiryolu hatlarının yapımı ve/veya rehabilitasyonu.

Operasyonel Programın ikinci önceliği **liman altyapısının iyileştirilmesi** olup bu öncelik kapsamında desteklenecek 1 tedbir bulunmaktadır. Bu tedbir;

1. Gelecek Trans-Avrupa Şebekesi üzerinde yer alan limanların gerekli hinterland bağlantıları ile birlikte yapımı.

Ulaştırma Operasyonel Programı kapsamında kullanılacak AB kaynakları yanında yine eş finansman olarak ulusal katkı sağlanması söz konusudur. Ulusal katkıyla birlikte Program kapsamında toplam 239,6 Milyon Euro yardım sağlanacak olup yıllara göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

	2007	2008	2009	TOPLAM
AB Mali Yardımı	58,6	60,8	60,3	179,7
Ulusal Katkı	19,5	20,3	20,1	59,9
T OPLAM	78,1	81,1	80,3	239,6

⁵ Ulaştırma Operasyonel Programı

Program kapsamında sunulan projeler Ulaştırma Bakanlığı'na proje seçim kriterlerine uygun olarak değerlendirilecektir.

IV. SONUÇ

Avrupa Birliği, üyeliğe giden yolda aday ülkelere destek verilmesi, onlara katılım öncesi yardım sağlanması ve katılımdan sonra tahsis edilecek olan fonların yönetimi için hazırlanması amaçlarıyla destekler sağlamaktadır.

Yapılan mali yardımlar 2007-2013 bütçe dönemini kapsayacak biçimde değiştirilmiş ve Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı olarak yeni bir sistem programlama yaklaşımı benimsenerek geliştirilmiştir. IPA sisteminin Geçiş Yardımları ve Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi, Sınır Ötesi İşbirliği, Bölgesel Kalkınma, İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi ve Kırsal Kalkınma olmak üzere beş bileşeni bulunmaktadır.

Bu bileşenlerden Bölgesel Kalkınma Bileşeni; Bölgesel Rekabet Edilebilirlik, Çevre ve Ulaştırma alt bileşeninden meydana gelmektedir. Söz konusu alt bileşenler bazında Program Otoritesi olan Bakanlıklar tarafından ilgili desteklerin mahiyetini açıklayan 2007-2009 dönemini kapsayan Operasyonel Programlar hazırlanmış ve AB Komisyonu tarafından kabul edilmiştir.

Öte yandan söz konusu destekler sadece bu dönemlerde gerçekleşmeyecek, mevcut Operasyonel Programların döneminin sona ermesiyle birlikte edinilen bilgi ve tecrübeler ışığında ilerleyen yıllara ilişkin yeni Operasyonel Programlar hazırlanacak ve uygulanacaktır.

Anılan Operasyonel Programlarda yer alan öncelik ve tedbirler altında, Ülkemizin çevre ve ulaşım altyapısının iyileştirilmesi ile kişi başı milli gelir seviyesi ülke ortalamasına göre düşük olan bölgelerinin kalkınması amacıyla bir takım destekler verilmektedir. Anılan desteklerin optimal seviyede kullanılması, programlarda hedeflenen sonuca ulaşılmasına ve böylece ülkemizin kalkınmasına katkı sağlayacağından büyük öneme sahiptir.

Seçkin CENKİŞ
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
İç Denetçisi